

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ταχ. Δ/ση : Λεωχάρους 2
Ταχ. Κωδ. : 105 62 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες : Α. Χατζαλή
Τηλέφωνο : 210 3224878
FAX : 210 3235135
e-mail : a.chatzali@minfin.gr

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών

ΚΟΙΝ: Βουλευτή κ. Δ. Αυγερινοπούλου
(Δια της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ: Σχετικά με την υπ' αριθμ. πρωτ. 424/28-11-2019 αναφορά.

Σε απάντηση της υπ' αριθμ. πρωτ. **424/28-11-2019 αναφοράς** που κατέθεσε η Βουλευτής κ. Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινοπούλου, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Α. Τα δάνεια που έχουν συναφθεί με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, *όλα ανεξαιρέτως*, συμπεριλαμβανομένων και των πυρόπληκτων περιοχών, μπορούν να ρυθμιστούν σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Ειδικότερα ισχύει ο Νόμος 4549/2018 (άρθρο 103) και η Υπουργική Απόφαση 2/94253/0025/2018 (ΦΕΚ Β' 5960/31-12-2018) που ρητά ορίζουν ότι τα πιστωτικά ιδρύματα και οι δανειολήπτες μπορούν να ρυθμίζουν αυτού του είδους τα δάνεια, που τελούν υπό την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τις διατάξεις των Νόμων 2322/1995 και 4549/2018 και των κατ' εξουσιοδότηση αυτών υπουργικών αποφάσεων, χωρίς την παρέμβαση του Ελληνικού Δημοσίου και σύμφωνα με τα συνήθη τραπεζικά κριτήρια και τις παρεχόμενες από την Τράπεζα της Ελλάδος οδηγίες και κατευθύνσεις (σχετική η υπ' αριθμ. 42/2014 ΠΔΤΤΕ).

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο (Ευρωπαϊκές Οδηγίες για την αφερεγγυότητα και Κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας) η ρύθμιση οφειλών θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη συγκεκριμένες παραμέτρους του οφειλέτη, όπως η ικανότητα αποπληρωμής του (δηλ. τα εισοδήματα και οι εύλογες δαπάνες διαβίωσης) και η πραγματική / εμπορική αξία της περιουσίας του. Επιπρόσθετα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη αυτές οι παράμετροι οικονομικού χαρακτήρα και για τους συνοφειλέτες και εγγυητές του οφειλέτη. Πρέπει να σημειωθεί ότι βασική παράμετρο για τη διενέργεια ρύθμισης οφειλής αποτελεί η πραγματική οικονομική αδυναμία του οφειλέτη (και κατ' επέκταση και των συνοφειλετών και εγγυητών του), που πρέπει να αποδεικνύεται με συγκεκριμένα τεκμήρια. Βάσει των ανωτέρω, γίνεται κατανοητό ότι καθίσταται ανέφικτη η θέσπιση μιας «οριζόντιας» ρύθμισης οφειλών σε μια ομάδα οφειλετών βάσει άλλων χαρακτηριστικών (π.χ. ίδια γεωγραφική περιοχή ή που συνέβησαν

τα ίδια συμβάντα), τα οποία δεν λαμβάνουν υπόψη ταυτόχρονα την πραγματική οικονομική κατάσταση του κάθε οφειλέτη (και κατ' επέκταση και των συνοφειλετών και εγγυητών του). Για το σκοπό αυτό, κάθε οφειλέτης ξεχωριστά, εφόσον έχει οικονομική αδυναμία (τόσο ο ίδιος όσο και οι συνοφειλέτες και εγγυητές του), θα πρέπει να προβεί (προβούν) στη διενέργεια της διαδικασίας ρύθμισης οφειλών, μέσω της οποίας θα πρέπει να αποδείξει (αποδείξουν) την οικονομική αδυναμία του(ς) και να λάβει (λάβουν) την κατάλληλη ρύθμιση οφειλής που αντιστοιχεί στο επίπεδο αδυναμίας του(ς).

Για την υποβοήθηση των οφειλετών που έχουν λάβει δάνεια ως «πυρόπληκτοι», υφίστανται διάφορα επιμέρους εργαλεία ρύθμισης οφειλών, όπως:

1. Με τον αναθεωρημένο Νόμο 3869/2010 για τη ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων νοικοκυριών παρέχεται η δυνατότητα ρύθμισης οφειλών στα υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα χωρίς εμπορική ιδιότητα και πτωχευτική ικανότητα, δηλαδή τους άνεργους, τους συνταξιούχους, τους μισθωτούς του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα, τους ελεύθερους επαγγελματίες (π.χ. μηχανικούς, αρχιτέκτονες, ιατρούς κλπ), καθώς τους μικροεμπόρους.
2. Με το Νόμο 4469/2017 για τον Εξωδικαστικό Μηχανισμό Ρύθμισης Οφειλών για τις επιχειρήσεις, τους ελεύθερους επαγγελματίες, τους αγρότες και τους ομόρρυθμους εταίρους έχει θεσπισθεί για πρώτη φορά στην Ελλάδα μία οργανωμένη και αυστηρά δομημένη εξωδικαστική διαδικασία, η οποία στοχεύει, δια μέσου πολυμερούς διαπραγμάτευσης, στη συνολική και μακροπρόθεσμη ρύθμιση των χρεών τους. Ειδικά για τις επιχειρήσεις, ρυθμίζονται όλα τα χρέη, τόσο έναντι ιδιωτών (δηλ. τραπεζικών ιδρυμάτων και λοιπών προμηθευτών), όσο και έναντι των θεσμικών πιστωτών του Δημοσίου (δηλ. της ΑΑΔΕ και του ΕΦΚΑ / ΚΕΑΟ). Οι οφειλέτες των ως άνω επαγγελματικών κατηγοριών μπορούν με τη υποβολή αίτησης στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Μηχανισμό να ρυθμίσουν τις οφειλές τους συναινετικά με τους πιστωτές τους ή έστω με την πλειοψηφία αυτών.
3. Με το Νόμο 4224/2013 για τον Κώδικα Δεοντολογίας Τραπεζών παρέχεται η δυνατότητα μιας καθορισμένης και οριοθετημένης εξωδικαστικής διαδικασίας διευθέτησης των οφειλών των δανειοληπτών έναντι των τραπεζών, με βάση την ικανότητα αποπληρωμής τους. Πιο συγκεκριμένα όλοι οι δανειολήπτες, δηλαδή μισθωτοί, συνταξιούχοι, άνεργοι, ελεύθεροι επαγγελματίες, αγρότες και μικρές επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να επιτύχουν βιώσιμες λύσεις διευθέτησης των οφειλών τους με τα πιστωτικά ιδρύματα, λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών τους οικονομικών δεδομένων και συνυπολογιζομένων των ευλόγων δαπανών τους, σε συνδυασμό με την ικανότητα αποπληρωμής τους. Από το ως άνω τιθέμενο θεσμικό και νομικό πλαίσιο προκύπτει ευχερώς ότι έχει δημιουργηθεί ήδη ένα πλέγμα προστασίας στην υπηρεσία κάθε πολίτη με οικονομική αδυναμία, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που έχουν πυρόπληκτα δάνεια.

Β. Στην με αριθ. πρωτ. ΚΜΚΕ 00251/5-9-2018 γνωμοδότηση της Κεντρικής Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων [η οποία αναφέρεται στο σημείο 6 του προοιμίου της με αριθ. 2/94253/0025/2018 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών (Β' 5960)] αναφέρεται ότι προκειμένου οι

ρυθμίσεις εγγυημένων από το Ελληνικό Δημόσιο (ΕΔ) δανείων να μην συνιστούν κρατική ενίσχυση, πρέπει να πραγματοποιούνται:

α) επί ίσοις όροις για το εγγυημένο και μη εγγυημένο τμήμα του δανείου,
β) με τους ίδιους όρους (και όχι ευνοϊκότερους για τους δανειολήπτες) που ισχύουν για τα μη εγγυημένα από το ΕΔ δάνεια, σε συμφωνία με το σχετικό νομικό πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας και τις παρεχόμενες από την Τράπεζα της Ελλάδος οδηγίες και κατευθύνσεις (σχετική η υπ' αριθ. 42/2014 ΠΔΤΤΕ),

γ) υπό τον όρο ότι με την ρύθμιση επέρχεται, αποδεδειγμένα, αύξηση της καθαρής παρούσας αξίας του δανείου, με την έννοια ότι η καθαρή παρούσα αξία των αναμενόμενων ταμειακών ροών μετά τη ρύθμιση του δανείου είναι μεγαλύτερη από την καθαρή παρούσα αξία των αντίστοιχων ταμειακών ροών, σε περίπτωση καταγγελίας της δανειακής σύμβασης και ρευστοποίησης των υφιστάμενων εξασφαλίσεων του δανείου ή θέσης της επιχείρησης σε εκκαθάριση (χωρίς να συνυπολογίζονται οι αναμενόμενες λόγω κατάπτωσης της εγγύησης ροές). Επομένως η ρύθμιση του δανείου θα πρέπει, αποδεδειγμένα, να αποτελεί το βέλτιστο μέσο για την αποπληρωμή του συνόλου των οφειλόμενων ποσών του δανείου σε εύλογο χρόνο (βλ. σχετ. και παρ. Β της προαναφερθείσας ΚΥΑ).

Είναι κρίσιμο οι ρυθμίσεις των εγγυημένων δανείων (συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν λάβει επιχειρήσεις πληγείσες από πυρκαγιές) να πραγματοποιούνται κατόπιν συμφωνίας μεταξύ του πιστωτικού ιδρύματος και του δανειολήπτη, χωρίς παρέμβαση του ΕΔ, σύμφωνα με τα συνήθη τραπεζικά κριτήρια που θα εφαρμόζονταν σε δάνεια επιχειρήσεων για τα οποία δεν υπάρχει η εγγύηση του ΕΔ με γνώμονα την αύξηση της πιθανότητας αποπληρωμής του δανείου εκ μέρους του δανειολήπτη.

Σημειώνεται επίσης πως η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες, δύναται να είναι συμβατή με το ενωσιακό δίκαιο, βάσει του άρθρου 107.2 της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού της ΕΕ (Καν. 651/2014) ή του Απαλλακτικού Κανονισμού στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας (Καν. 702/2014).

Ειδικά ως προς το ζήτημα των δανείων που είχαν λάβει επιχειρήσεις στους πληγέντες από τις πυρκαγιές νομούς, θα πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη τα εξής:

Τον Μάιο του 2016, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) ξεκίνησε επίσημη διαδικασία έρευνας για τα καθεστώτα κρατικών ενισχύσεων με την μορφή επιδότησης επιτοκίου και εγγυήσεων του Δημοσίου¹, ως προς τα δάνεια επιχειρήσεων και επαγγελματιών του πρωτογενούς τομέα που ήταν εγκαταστημένοι και λειτουργούσαν στους πληγέντες από τις πυρκαγιές του 2007 νομούς².

¹ Η **επιδότηση επιτοκίου** θεσπίστηκε με την με αριθ. **36579/Β.1666/27.08.2007** (Β' 1740) απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, όπως τροποποιήθηκε με μεταγενέστερες αποφάσεις, ενώ **οι εγγυήσεις του Δημοσίου** παρασχέθηκαν με την με αριθ. **2/54310/0025/13.09.2007** απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, η οποία επίσης έχει τροποποιηθεί με μεταγενέστερες αποφάσεις.

² Πρόκειται για τους νομούς Μεσσηνίας, Ηλείας, Αρκαδίας, Λακωνίας, Εύβοιας καθώς και την περιοχή Αιγιαλείας του Νομού Αχαΐας (δήμοι Αιγίου, Ακράτας Διακοπτού, Συμπολιτείας Ερινεού και Αιγείρας), καθώς και τους δήμους Ελειού-Πρόνων και Λειβαθούς του Νομού Κεφαλληνίας, τους δήμους Αργαλαστής και Αφετών και τους Οικισμούς Αγίας Παρασκευής, Ζορμιάδων, Πόρου και Τρούλου του Δήμου Σκιάθου του Νομού Μαγνησίας.

Η διαδικασία ολοκληρώθηκε με την έκδοση της C(2019) 7094 απόφασης της ΕΕ στις 7.10.2019, η οποία κρίνει πως τα ανωτέρω καθεστώτα συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθ. 107 παρ. 1 της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), τέθηκαν σε εφαρμογή από την Ελλάδα κατά παράβαση του άρθ. 108 παρ. 3 της ΣΛΕΕ και δεν συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά. Η απόφαση αφορά μόνο δραστηριότητες που σχετίζονται με την παραγωγή, μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων (δηλ. προϊόντων που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της ΣΛΕΕ), με εξαίρεση τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, καθώς και με την δασοκομία, όπως ορίζεται από την Eurostat.

Αξίζει να σημειωθεί πως η ΕΕ δεν δέχτηκε το επιχείρημα που είχε προβληθεί από την πλευρά των ελληνικών αρχών περί ενισχύσεων που θα μπορούσαν να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθ. 107 παρ. 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ ως ενισχύσεις για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους.

Επιπλέον, η απόφαση διατάσσει αφενός την ανάκτηση από τους δικαιούχους των χορηγηθεισών ενισχύσεων και αφετέρου την παύση της χορήγησης του ευεργετήματος των ανωτέρω καθεστώτων εφεξής.

Γ. Η υπουργική απόφαση (υπ'αρ. 36579/Β.1666/2007) με την οποία είχαν υπαχθεί οφειλές επιχειρήσεων των νομών Αρκαδίας, Αχαΐας, Ευβοίας, Ηλείας, Λακωνίας και Μεσσηνίας που είχαν πληγεί από τις καταστροφικές πυρκαγιές του έτους 2007, ρύθμιζε τις οφειλές για δέκα έτη και προέβλεπε ίσης διάρκειας επιδότηση επιτοκίου. Η διάρκεια αυτή έχει παρέλθει και οι ανωτέρω διατάξεις δεν είναι πλέον σε ισχύ.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Υφυπουργού κ. Ζαββού
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Οικονομικής Πολιτικής
4. Αυτοτελές Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου